

Temat: Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji i obywateli

Uczeń:

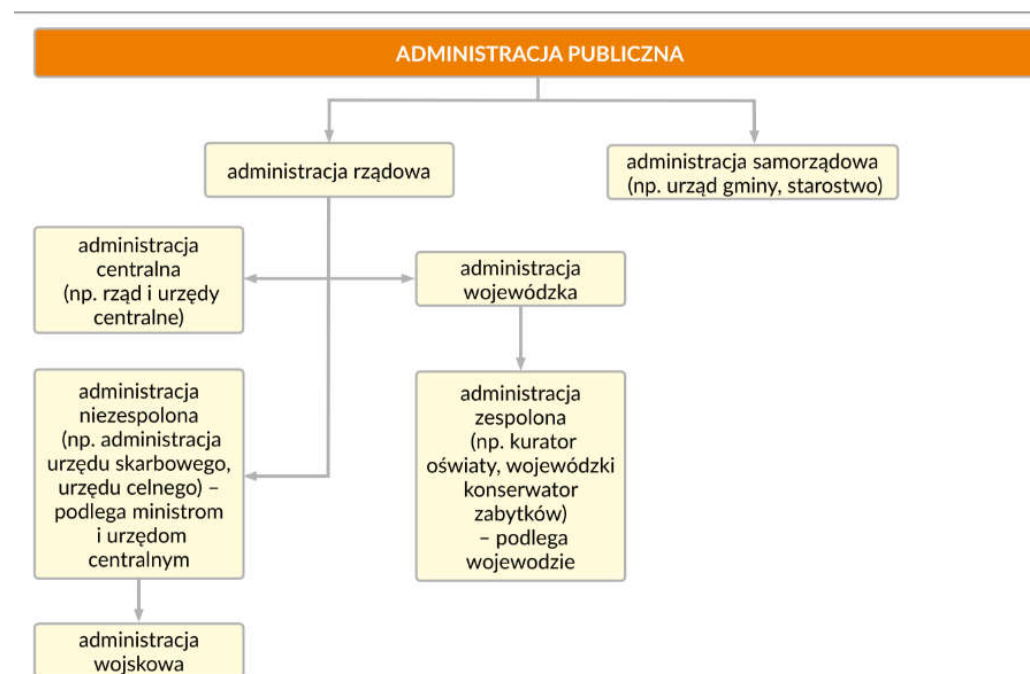
- rozumie rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie
- zna podstawowe zasady zarządzania kryzysowego i rozumie jego istot
- podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem
- wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna”

Zagadnienia do tematu:

1. Administracja cywilna i wojskowa
2. Świadczenia osobiste i rzeczowe obywateli
3. Zarządzenie kryzysowe
4. Stany nadzwyczajne

Tok pracy:

1. **Przeczytaj** w podręczniku (s 198) zagadnienie –administracja cywilna i wojskowa –odszukaj na schemacie, opisane w książce instytucje.

2. Zapoznaj się obowiązkami obywateli RP w zakresie obronności, zwróć szczególną uwagę na świadczenia osobiste, i rzeczowe.
Zastanów się co odróżnia te świadczenia od świadczeń szczególnych (podr.s 199-200)

Formy powinności obronnych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej.

- a) pełnienie służby wojskowej;
- b) wykonywanie obowiązków wynikających z nadanych przydziałów kryzysowych i mobilizacyjnych;
- c) świadczenie pracy w ramach pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych;
- d) pełnienie służby w obronie cywilnej;
- e) odbywanie edukacji dla bezpieczeństwa;
- f) uczestniczenie w samoobronie ludności;
- g) odbywanie ćwiczeń w jednostkach przewidzianych do militaryzacji i pełnienie służby w jednostkach zmilitaryzowanych;

Rodzaje świadczeń obywateli:

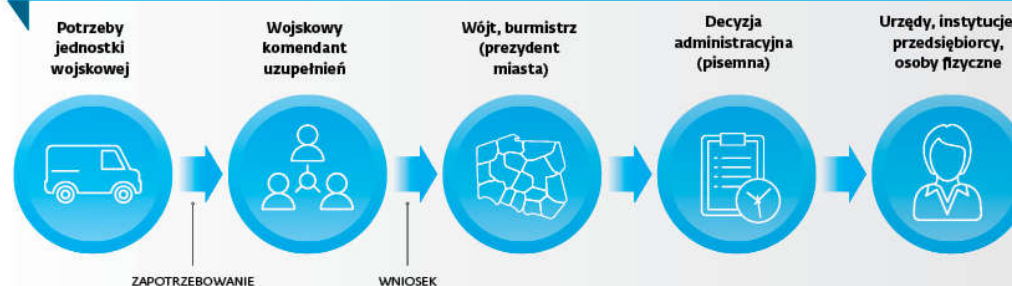
- **świadczenia osobiste** polegają na wykonaniu w ustalonym czasie różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obronnego państwa;
- **świadczenia rzeczowe** polegają na oddaniu do użytkowania posiadanych rzeczy ruchomych i nieruchomości na cele obronne państwa;
- **świadczenia szczególne** polegają na odpłatnym dostosowaniu, przystosowaniu, gromadzeniu, przechowywaniu i konserwacji odpowiednio nieruchomości, obiektów budowlanych (przebudowywanych i rozbudowywanych), przedmiotów niezbędnych do wykonania zadań na rzecz Sił Zbrojnych.

Świadczenia na rzecz obrony

DO NAKŁADANIA OBOWIĄZKU ŚWIADCZEŃ OSOBISTYCH I RZECZOWYCH NA RZECZ OBRONY UPRAWNIENI SĄ WÓJTY LUB BURMISTRZY (PREZYDENT MIASTA). NAŁOŻENIE OBOWIĄZKU ODBYWA SIĘ W DRODZE DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ NA WNIOSEK UPRAWNIENIEGO ORGANU. SĄ NIMI:

- **w czasie pokoju:** wojskowy komendant uzupełnień, kierownicy jednostek organizacyjnych stanowiących bazy formowania specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych, kierownicy jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa;
- **w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny:** organy wymienione powyżej oraz dodatkowo dowódca jednostki wojskowej.

PROCEDURA WYDAWANIA DECYZJI O PRZEZNACZENIU NIERUCHOMOŚCI LUB RZECZY RUCHOMEJ NA CELE ŚWIADCZEŃ RZECZOWYCH

LIMITY ŚWIADCZEŃ NA 2018 ROK

- **Nieruchomości:** 400 – na potrzeby organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego wykonujących zadania związane z prowadzeniem kwalifikacji wojskowej;
- **Pojazdy:** samochodowe – 350, przyczepy – 50, maszyny wraz z niezbędnym wyposażeniem – 10. Na potrzeby jednostek organizacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej związane z przeprowadzaniem ćwiczeń wojskowych, w tym organizowanych z zastosowaniem natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy i sprawdzaniem gotowości mobilizacyjnej oraz wykonujących zadania zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków.

25!
TYS.

NA TYLE SZACUJE SIĘ ROKOWĄ LICZBĘ PODMIOTÓW OBJĘTYCH DECYZJAMI O PRZEZNACZENIU ŚRODKÓW RUCHOMYCH NA POTRZEBY ARMII I INNYCH SŁUŻB W CZASIE POWSZECHNEJ MOBILIZACJI LUB WOJNY

Shutterstock ua

Świadczenia osobiste

Na osoby posiadające obywatelstwo polskie, które ukończyły szesnaście, a nie przekroczyły sześćdziesięciu lat życia, może być nałożony obowiązek świadczeń osobistych, polegających na wykonywaniu różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obrony państwa albo zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków.

Obowiązek świadczeń osobistych może obejmować również obowiązek użycia posiadanych narzędzi prostych, a w stosunku do osób wykonujących świadczenia polegające na doręczaniu dokumentów powołania do czynnej służby wojskowej oraz wezwań do wykonania świadczeń, zwanych dalej "kurierami" - także posiadanych środków transportowych.

W CZASIE POKOJU

Obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony w związku z:

- ćwiczeniami wojskowymi;
- ćwiczeniami w jednostkach przewidzianych do militaryzacji;
- ćwiczeniami w obronie cywilnej;
- ćwiczeniami praktycznymi w zakresie powszechnej samoobrony;
- a także w celu dostarczenia i obsługi przedmiotów świadczeń rzeczowych.

W stosunku do kurierów obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony tylko w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.

WRAZIE OGŁOSZENIA MOBILIZACJI I W CZASIE WOJNY

Osoby podlegające obowiązkowi świadczeń osobistych mogą być w każdym czasie powołane do wykonania różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz:

- Sił Zbrojnych;
- obrony cywilnej;
- jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa.

OKRESY WYKORZYSTANIA ŚWIADCZEŃ NA RZECZ OBRONY

W CZASIE POKOJU:

- do 12 godz. - ogólnie;
 - do 48 godz. - kurierzy oraz osoby dostarczające i obsługujące przedmioty świadczeń rzeczowych.
- Nalożenie obowiązku świadczeń może nastąpić nie więcej niż 3 razy w roku

ZWALCZANIE KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH I LIKWIDACJI ICH SKUTKÓW

- 3 dni - jednorazowo, maksymalnie 7 dni w roku

WRAZIE OGŁOSZENIA MOBILIZACJI I W CZASIE WOJNY

- do 7 dni - jednorazowo

W czasie obowiązywania stanu wyjątkowego stosuje się w zakresie świadczeń na rzecz obrony przepisy obowiązujące w czasie wojny, jeżeli organ wprowadzający stan wyjątkowy nie postanowi inaczej.

W czasie obowiązywania stanu wojennego stosuje się w zakresie świadczeń na rzecz obrony przepisy obowiązujące w czasie wojny, jeżeli Prezydent wprowadzając stan wojenny nie postanowi inaczej.

Świadczenia rzeczowe

Na urzędy i instytucje państwowe oraz przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, a także osoby fizyczne może być nałożony obowiązek świadczeń rzeczowych, polegających na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych na cele przygotowania obrony Państwa.

W CZASIE POKOJU

Świadczenia rzeczowe mogą być wykonywane na rzecz:

- Sił Zbrojnych;
 - jednostek organizacyjnych stanowiących bazy formowania specjalnie tworzonych jednostek zmilitaryzowanych;
 - jednostek organizacyjnych obrony cywilnej;
 - jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa;
- oraz w celu zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków.

W RAZIE OGŁOSZENIA MOBILIZACJI I W CZASIE WOJNY

Organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne, organizacje społeczne oraz osoby fizyczne mogą być w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny zobowiązane do wykonania świadczeń rzeczowych, polegających na oddaniu posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych do używania przez:

- Siły Zbrojne;
- jednostki organizacyjne obrony cywilnej;
- jednostki organizacyjne wykonujące zadania na potrzeby obrony państwa.

OKRESY WYKORZYSTANIA ŚWIADCZEŃ NA RZECZ OBRONY

W CZASIE POKOJU:

- do 24 godz. - ćwiczenia w OC lub ćwiczenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- do 48 godz. - sprawdzenie gotowości mobilizacyjnej SZ;
- do 7 dni - ćwiczenia wojskowe lub jednostek przewidzianych do militaryzacji.

Nalożenie obowiązku świadczeń może nastąpić nie więcej niż 3 razy w roku, z tym że w wymiarze 7 dni tylko raz w roku.

ZWALCZANIE KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH I LIKWIDACJI ICH SKUTKÓW

- bez ograniczeń

W RAZIE OGŁOSZENIA MOBILIZACJI I W CZASIE WOJNY

- do chwili ustania potrzeby użytkowania

W czasie obowiązywania stanu wyjątkowego stosuje się w zakresie świadczeń na rzecz obrony przepisy obowiązujące w czasie wojny, jeżeli organ wprowadzający stan wyjątkowy nie postanowi inaczej.

W czasie obowiązywania stanu wojennego stosuje się w zakresie świadczeń na rzecz obrony przepisy obowiązujące w czasie wojny, jeżeli Prezydent wprowadzając stan wojenny nie postanowi inaczej.

Świadczenia szczególne

Terenowe organy administracji rządowej, instytucje państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne mogą być zobowiązane do odpłatnego:

- 1) dostosowania posiadanych nieruchomości i rzeczy ruchomych do potrzeb obrony Państwa, w sposób niezmieniający ich właściwości i przeznaczenia;
- 2) przystosowania budowanych (przebudowywanych i rozbudowywanych) obiektów budowlanych oraz wytwarzanych rzeczy ruchomych do potrzeb obrony Państwa, w sposób niezmieniający ich właściwości i przeznaczenia;
- 3) gromadzenia, przechowywania i konserwacji przedmiotów niezbędnych do wykonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 4) wykonania zadań mobilizacyjnych na rzecz Sił Zbrojnych.

Wykonanie obowiązku lub zadania następuje na podstawie umowy zawartej z wykonawcą przez organ - określony rozporządzeniem Rady Ministrów.

Organami właściwymi do nakładania obowiązków i zadań w zakresie utrzymywania mocy produkcyjnych i remontowych, niezbędnych do wytwarzania rzeczy ruchomych na okres zagrożenia wojennego na potrzeby obrony państwa albo przemieszczania tych mocy w obrębie przedsiębiorcy lub między przedsiębiorcami, odpowiednio są:

- 1) Minister Obrony Narodowej;
- 2) minister właściwy do spraw gospodarki.

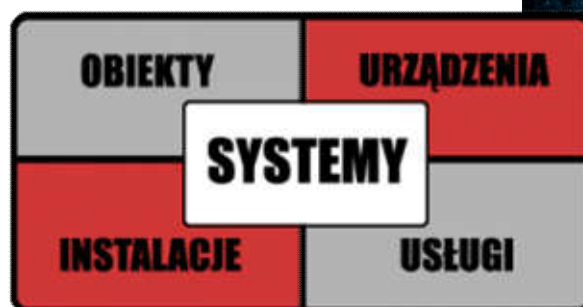
Umowy ustalają w szczególności:

- 1) rodzaje zadań;
- 2) docelową zdolność produkcyjną i termin jej osiągnięcia;
- 3) okres obowiązywania umowy.

3. **Przeczytaj** informacje o zarządzaniu kryzysowym i stanach nadzwyczajnych.

Według Rządowego Centrum Bezpieczeństwa infrastruktura krytyczna obejmuje systemy:

- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa
- łączności
- sieci teleinformatycznych
- finansowe
- zaopatrzenia w żywność
- zaopatrzenia w wodę
- ochrony zdrowia
- transportowe
- ratownicze
- zapewniające ciągłość działania administracji publicznej
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych

Model organizacji powiadamiania i reagowania kryzysowego:

SKRÓTY:

RCB - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (odpowiednio wojewódzkie, powiatowe, gminne)

RZZK- Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego (odpowiednio wojewódzki, powiatowy, gminny)

Stan nadzwyczajny to taki stan w wewnętrznym porządku państwa, w którym część obowiązujących regulacji konstytucyjnych zostaje zawieszona, a w ich miejsce wstępuje regulacja wyjątkowa.

	STAN WOJENNY	STAN WYJĄTKOWY	STAN KŁĘSKI ŻYWIŁOWEJ
CECHY	wprowadzany w razie: <ul style="list-style-type: none"> zagrożenia państwa zbrojnej napaści na terytorium RP lub gdy z umowy międzynarodowej wynika zobowiązanie do wspólnej obrony 	wprowadzany w razie zagrożenia: <ul style="list-style-type: none"> konstytucyjnego ustroju państwa bezpieczeństwa państwa porządku publicznego 	wprowadzany w celu: <ul style="list-style-type: none"> zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia
PODMIOT WPROWADZAJĄCY	Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów	Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów	Rada Ministrów
FORMA WPROWADZENIA	rozporządzenie	rozporządzenie	rozporządzenie
NA JAKI CZAS JEST WPROWADZANY		<ul style="list-style-type: none"> na czas oznaczony, max. 90 dni, przedłużenie może nastąpić tylko raz za zgodą Sejmu na max. 60 dni 	<ul style="list-style-type: none"> na czas oznaczony, max. 30 dni, przedłużenie może nastąpić za zgodą Sejmu